

URUNK MEGJELENÉSE – VÍZKERESZT

1-4 oldal

Olv.: Iz 60,1-6 – Ef 3,2-3a.5-6 – Mt 2,1-12

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL***Szentmise bevezetése***

Kedves testvérek! A keresztény világ egyik fő ünnepe a mai, Urunk megjelenése. Mégpedig Istennek ajándéka az, amit kifejez ez az ünnep, hiszen az Isten azért vállalta a földi sorsot, azért lett emberi utunknak a társa, hogy kifejezze az Isten szeretetét, aki társunk akar lenni a földi utunkon, hogy elvezessen bennünket az égi utakra, elvezessen bennünket a közös utunkra. Hiszen a földi ember nagy kísértése, hogy a maga útját járja, az ég szülöttének az ajándéka egymás számára, az Isten ajándéka is ebben foglaltatik össze, hogy közös az utunk. Isten és ember útja közös, és ezen az úton egymásért és egymást megajándékozva éljük a mindennapjainkat.

Ahogy látjuk, mily kevesen vagyunk itt ezen a szentmisén, úgy tűnik, hogy nemcsak a föld szülöttei fogynak. Bár ma éppen hallom, a Vince is mondta már, amikor megérkezett és most pedig az édesanyja is, hogy az ő testvére talán éppen ma egy új élettel ajándékozta meg a világot. De nemcsak a föld szülöttei fogynak, hanem az ég polgárai is. Ma azért imádkozunk, hogy ennek a Földnek a népessége el ne fogyjon, azért kérjük az Istent, hogy minden gyarlóságunk ellenére vállalja a mi emberi sorsunkat és segítsen bennünket abban, hogy az ég polgáraivá váljunk.

Szentbeszéd

Kedves testvérek! Epifánia a neve ennek a mai ünnepnek, évszázadokon keresztül csak ezt a nevet használta a keresztény világ, a keletiek ma is ezen a napon ünnepelek Karácsonyt. Hiszen a Karácsony valóban Isten megjelenése a mi világunkban, mégpedig beteljesítvén az Isten ígétét, hogy nem hagyja magára a romlásba indult világot, nem hagyja magára az embert, akivel közös történetet tervezett az Isten.

Aztán romlásba indult a világ, mert úgy gondolta, hogy Isten nélkül könnyebb lesz az élet. Bizonyos értelemben biztosan, hiszen az Isten nélküli ember a maga útját járja, nincs Istene és önmagát helyezi a középpontba. Ez a gondolkodás sötétségbe borítja a világot, sötét az a világ, amelyben az ember csak magára gondol, sötét az a világ, amelyben az ember a maga útját járja, noha az ember társas lény, valamiképpen a természetünkkel ellenkezik, hogy közösségi lény létünkre mi magányos emberként akarjuk járni az utunkat.

Ehelyett a valóság az, hogy az a világ, amelynek nincs Istene, az a világ elmagányosodik. A világ alatt mindig az embert kell érteni, mert az Istennek nem a teremtett világ a fontos – bár az is az Ő alkotása –, hiszen mindent az emberért teremtett az Isten, és a teremtés koronája az ember, minden értünk történt és történik.

És ez a mai ünnep is ebből a szempontból fontos, hogy az Isten nem hagyja magára azt az embert, aki úgy gondolta és ma is úgy gondolja, hiszen tragikus az, amit tapasztalunk a mindennapjainkban, hogy néz ki az Isten nélküli világ, hogy néz ki az a világ, amelyből az ember kiszorította az Istent. Középkori hitszónokok igen sokszor használták ezt a képet ennek

a kifejezésére, amikor azt hirdették, hogy az Isten bezárta maga mögött a Paradicsom kapuját. Testvérek, a Paradicsom a világ, a Paradicsom Isten és ember világa, a teremtet világ. És ma az a sötétség, amiről a jövődöléseket hallottuk itt az elmúlt hetek során, Advent idejében és a napjainkban is, amikor Urunk születését ünnepeltük, akkor ez a világ azért olyan sötét, mert az ember ebből a világból kiszorította az Istent.

És ez az ünnep, az Epifánia, pontosan ezt jelenti, hogy az Isten emberré lesz, hogy az ember által megrontott világot megújítsa. Testvérek, egyszerűen arról van szó, hogy az ember a föld szülöttje és az ég polgára! Az ember döntése: úgy gondolta az ember, hogy elegendő számára a világ, a föld szülöttjeként óhajtja élni az életét, egy beszűkített perspektívával. Hiszen a föld perspektívája alig tervezhető, hiszen kiszolgáltatottai vagyunk sok mindennek, a természetnek, a természet törvényeinek, kiszolgáltatottai vagyunk önmagunknak meg egymásnak. Magányosak vagyunk Isten nélkül, az ég polgárságáról ha lemondunk. Az Istennel való kapcsolatról van szó, hogy az embernek polgárjoga van az égre, ami egyszerűen azt jelenti, hogy összetartozhat az Istennel, a szeretet Istenevel, Isten szeretetében élhet.

Csak hogy szeretetben élni nagyon nehéz, a szeretetben élet kiszolgáltatottá teszi az embert, de ugyanakkor ez ad értelmet is az ember életének. Mert kiszolgáltatottjai vagyunk annak, aki szeret bennünket, de ugyanakkor ez azt is jelenti, hogy ez ad értelmet is az életünknek, nem hiába élünk, mert fontosak vagyunk egymásnak. És pontosan az, hogy az ember az ég polgára, ez azt jelenti, hogy Istenben vagy Istentől vagy az égből – mindegy, hogy melyik fogalmat használjuk – születik újjá az ember.

És a magának élő ember, a föld szülötte ember, az elmagányosodott lény. Hiába vannak különböző emberi kapcsolataink, ezeknek a kapcsolatoknak csak akkor van értelme, ha ezekben a kapcsolatokban az ég polgáraiként veszünk részt. Az ég polgárának lenni pedig azt jelenti, hogy újjászületni felülről, újjászületni az Istenben. S ez egyszerűen azt jelenti, hogy az ember Isten ajándékát, amit éppen ez a mai ünnep fejez ki, az Isten ajándékát megismerjük. Isten ajándéka, hogy szeret bennünket, az Isten ajándéka az, hogy úgy akarja orvosolni a mi gondunkat, bajunkat, hogy egy lesz közülünk, a föld polgárává lesz az Isten, emberi életet vállal az Isten, emberi testet ölt az Isten és útítársunk lesz.

És ebben a vele való kapcsolatban fölismerjük, hogy a mi életünk értelme, hogy egymásért élünk és egymásnak ajándékozunk az életünket. Hát ez a szeretet kockázata, mert nem lehet szeretetben összetartozni anélkül, hogy ne a másikért éljen az embert, ne önmagának, hanem a másikért. Szeretetben nem lehet élni anélkül, hogy az ember ne ajándékozná oda az életét a másiknak, ami pedig kihívás az ember számára, áldozat, hiszen akivel összetartozunk, azért az életünket kockáztatjuk, azért az életünk minden áldozatát váljuk – érte!

Nagy tévedése a föld szülötte embernek ha lemond erről az Istenben született életről, ha lemond a szeretet ajándékáról, ha lemond erről a kihívásról, hogy nem magunknak élünk, hanem egymásnak ajándékozunk az életünket és egymást fogadjuk el a szeretetben, és ez egy égi perspektíva. A földi ember csak a föld lehetőségeit tudja figyelembe venni, az Istenben újjászületett ember a szeretet perspektíváját ismeri föl, amelyben az ember önmaga fölé nő, amelyben az ember a másikkal eggyé lesz, és ebben bontakozik ki az életünk. Nincs más út. Vagy az ég polgárai is leszünk, vagy viaskodunk egy életen keresztül, hogy mit is jelent ez a halálra szánt élet. Mert hiszen az Istenben újjá született élet egy sokkal, de sokkal nagyobb távlatot jelent, ez a halálon túlmutató. Hiszen Jézus Krisztus, aki kiértünk lett emberré, azzal mutatja meg a perspektíváját ennek az életünk vállalt életnek, hogy a halálon túlra utal.

Testvérek! A mai ünnep pontosan az emberi élet titkát fejezi ki és minden vasárnap és minden ünneplés itt a templomban vagy bárhol, az Isten titkának a kibontását jelenti. Ki is ez az Isten, akivel mi összetartozunk? Akit mi kizártunk a világunkból, bezártuk az eget a középkori szónokok szerint. Ez az Isten azt az ajtót, amit magunk mögött becsaptunk, most az Isten kinyitja és idejön közénk és megtanít bennünket ajándéka révén, az Ő élete révén, Krisztus élete révén arra, hogy a mi emberi életünknek örök perspektívája van.

Persze nem véletlen, amit hallunk itt a szentírási üzenetekben, a sötétség meg a világosság harcát. Sötétség borult a földre, és ez az ünnep nem véletlenül a világosságról beszél, mert a világosság az, amikor az ember belátja, hogy mi az ő lehetősége, ha Istenhez tartozik. És bizony ha az ember erre nem jut el, akkor abban a világban éli a földi perspektíva szerint az élet, amelyben most is vagyunk és amiről szól éppen ez az Isten nélküli világ.

Testvérek, rendkívül fontos hogy az ember ezt a döntést meghozza. Gondoljunk Jézusnak a Nikodémussal való beszélgetésére, aki éjnek idején kereste fel Jézust. Eddig mindig negatív értelmelték a Szentírás-magyarázók is ezt a titkosnak tűnő találkozást Jézussal, holott ez pontosan attól szól, hogy ő többet akart Jézusról tudni és többet akart Jézussal beszélgetni. De nem azért, hogy szórakozzon, hanem azért, hogy megtudja, hogy lehet ebbe az új polgárságba, ebbe a mennyei polgárságba beletartozni. Jézus világosan: újjá kell születni! És nem érti az ember: ez az újjászületés egy új életet jelent. Tehát akkor, amikor mi megkeresztelkedtünk, akkor ez egy új életre születés, arra az életre születés, amelyben nem magunknak élünk, hanem egymásért élünk, ez az újjászületés, nincs más lehetőségünk.

Persze az biztos, hogy nem lehet beleszületni a kereszténységbe, a kereszténységbe bele is kell nőni. Igenis az embernek el kell jutni odáig, hogy megsejtse ennek az új életnek a csodáját, ez az Isten titka. Az a világ, amelyben az Istennek nincs helye, annak a világnak fogalma sincs a szeretetről, az a világ magának él, és ez a halál kultúrája. És az a világ, amelyben egymásért élünk, az az élet kultúrája, amikor is belehalunk az egymással való szeretetkapcsolatunkba, mert annyira az élet értelmét jelenti, hogy egymásért élni, és ebben az odaadottságban kitárul számunkra egy új világ. Mit jelent az, hogy nem magamnak élek? Egyébként is erre vágyik mindegyikünk, hogy egymást éltsük, egymással tartozunk össze. Ez az ég polgársága, ebbe a kereszténységbe bele kell nőni.

Példákat lehetne sorolni. Egy Szent Ferenc nem csak belehalt a kereszténységbe, hanem az Isten dalnoka lett, amikor rátalált az új életre. Vagy egy Szent Ignác, hogy példát mondjak, nem csak beleszületett a kereszténységbe, hanem Isten katonája lett. Vagy István királyunk nem csupán beleszületett a kereszténységbe, hanem Isten apostola lett.

Testvérek! Valahol el kellene jutnunk erre a szemléletre, erre az istenképre, ami ezen a mai ünnepen kinyilatkoztatik nekünk. Az Isten képe az, hogy az életünk útítársa, egy lett közülünk. És az igazi emberkép pedig azt jelenti, hogy mi ennek az Istennek az útítársai akarunk lenni, az Ő világosságában akarunk élni. És ez a világosság, ez egy közös út, ahol fölismerjük, hogy egymáséi vagyunk, egymással összetartozunk, és ez csak egymásért hozott önzetlen áldozatok révén lehetséges.

Epifánia, Urunk megjelenése, hogy rádöbbsen bennünket arra, hogy az ember nemcsak a föld szülötte, hanem az ég polgára is, Istennek a társa. És ez az istenkapcsolat jelenik meg a mi emberkapcsolatunkban, és ezt nevezzük Isten országának, ezt nevezzük annak az ajándéknak, ami Jézus Krisztus által érkezett el ide. És ez az Isten országa azok által terjed, akik befogadják ezt az újat és valóban Isten országának a polgáraiként élnek ebben a világban, isteni értékektől meghatározottan.

Egyébként világunknak, testvérek, ez az egyetlen lehetősége. Vagy megértjük azt, hogy mi, a föld szülöttei ebben az isteni perspektívában gondolkodunk, vagy pedig belesüppedünk ebbe a földi lehetőségbe, és az elégedetlenségbe, nyugtalanságba, békétlenségbe, mert megelégszünk a föld ajánlotta lehetőségekkel. Közben ez sosem elég, mert az ember istenarcú lény.

Én azt szeretném kérni, hogy ezen a mai ünnepen, amikor Isten megjelenését ünnepeljük ebben a mi világunkban, hívjuk vissza az Istent ebbe a világba, hívjuk be az Istent a mi egyéni életünkbe és induljunk el vele együtt egymással is. És akkor megtapasztaljuk már a földi életünkben Isten országának az ajándékát, a szeretetben egymásra talált emberek örömet, boldogságát. Ez a perspektíva!

+ *A M E N* +

Szentmise befejezése

Kedves testvérek, ahogy a Püspöki Karra hivatkoztam, ez parancsolt ünnep. Csak azért hangsúlyozom, hogy ha kérdezik azok, akikkel néha itt együtt ülnek a padban, hogyha kérdezik, akkor világosítsák fel őket.

Holnap ünnep van, holnap egyébként is vasárnap, holnap Krisztus megkeresztelkedésének az ünnepe van. Ez az ünnep azért nagyon fontos üzenet, mert Krisztus megkeresztelkedése arról szól, hogy az ember, ha tetszik neki, ha nem, nem tudja az eget bezárni. Megnyílt az ég azzal, hogy Krisztus értünk emberré lett, hogy föláldozta az életét értünk, hogy elhitesse velünk, hogy nincs más út, más emberi út, csak az, amit Ő megmutatott nekünk. És ez azt jelenti, hogy az Isten akkor is velünk van, mert nyitva van az ég, ha az ember kitaszítja a világából. És mi pedig, akkor is, ha akarjuk, akkor is, ha nem akarjuk, Isten közelsége érint bennünket.

Egyébként is, ahogyan Isten kiválasztotta a zsidókat, ez nemcsak egy isteni gondoskodás volt a választott nép felé, hanem nekik dolguk is volt ebből adódóan, Isten emberszeretetéről tanúságot kellett tenniük. És jól csinálták, mert fölkészítették az emberiséget az Úr eljövetelére. Az Egyháznak meg az a dolga, hogy ebben a világban, amelyben élünk, Isten jelenlétét közel hozza mindenkire akkor is, ha kell ez az embereknek, akkor is, ha nem. Ez a mi küldetésünk, és ez nem annak a függvénye, hogy az emberek mit szeretnének. Az emberek vagy rátalálnak erre a mi missziós lelkületünk révén, vagy nem. Isten nem erőszakos, de életet akar ajándékozni nekünk, és erről kell tanulságot tennünk.

+ *Á L D Á S* +